

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังขณะรับการรักษาในโรงพยาบาล ณ หอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 2 4 และ 5 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2545 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 145 ราย เป็นบิดาหรือมารดาหรือผู้ดูแลหลักของเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ดูแลเด็กป่วยที่บ้านและโรงพยาบาล สอดคล้องเข้าใจ และยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบประเมินการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กป่วยในโรงพยาบาลของเชปปี้ (Schepp, 1995) ก่อนนำแบบประเมินไปใช้ได้มีการแปลย้อนกลับโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านภาษาอังกฤษ และภาษาไทยจำนวน 2 ท่าน และทำการตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบประเมินกับผู้ปกครองเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่รับการรักษาในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 3 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ และหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลนครพิงค์ จังหวัดเชียงใหม่ ตามคุณสมบัติที่กำหนดจำนวน 23 คน โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินการมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติโดยรวมที่ .87 และรายด้านอยู่ในช่วง .77 - .83 และได้ค่าความเชื่อมั่นในแบบประเมินการมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปกครองปรารถนาจะปฏิบัติโดยรวมที่ .86 และรายด้านอยู่ในช่วง .77 - .85 ผลวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติขณะรับการรักษาในโรงพยาบาล

1.1 ผู้ปกครองทั้งหมด (ร้อยละ 100) ได้ปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กป่วยโดยมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.1) ได้ปฏิบัติในการมีส่วนร่วมโดยรวมระดับปานกลาง และน้อยกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 46 .2) ได้ปฏิบัติในการมีส่วนร่วมโดยรวมระดับมาก ผู้ปกครองส่วนใหญ่ (ร้อยละ 82.8) ได้ปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมที่ทำประจำในระดับมาก เกือบ 2 ใน 3 (ร้อยละ 64.8)

และ 1 ใน 3 (ร้อยละ 33.1) ได้ปฏิบัติการมีส่วนร่วมด้านกิจกรรมการพยาบาลในระดับมากและปานกลางตามลำดับ น้อยกว่าครึ่งหนึ่งได้ปฏิบัติในการมีส่วนร่วมด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลอยู่ในระดับปานกลางและมาก (ร้อยละ 46.9 และ 44.1 ตามลำดับ) และมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 56.6) และอีกประมาณ 2 ใน 5 (ร้อยละ 42.1) ได้ปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับปานกลางและน้อยตามลำดับ

1.2 การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติในการดูแลเด็กป่วยด้านกิจกรรมที่ทำประจำมีผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้อยู่กับบุตรขณะที่บุตรอยู่ในโรงพยาบาลทุกครั้ง (ร้อยละ 92.4) ให้อาหารหรือช่วยเหลือบุตรในการรับประทานอาหารทุกครั้ง (ร้อยละ 85.5) อาบน้ำให้บุตรหรือช่วยเหลือบุตรในการอาบน้ำและการเปลี่ยนเสื้อผ้าให้บุตรหรือช่วยเหลือบุตรเปลี่ยนเสื้อผ้าทุกครั้ง (ร้อยละ 82.8) และการเป็นบุคคลสำคัญที่ดูแลบุตรขณะอยู่ในโรงพยาบาล (ร้อยละ 80.0)

1.3 การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติในการดูแลเด็กป่วยด้านกิจกรรมการพยาบาลมีผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้ไปส่งบุตรเพื่อตรวจพิเศษที่ไม่ทำในห้องพักของบุตรทุกครั้ง (ร้อยละ 93.8) การอยู่กับบุตรในระหว่างที่บุตรได้รับการทำการกิจกรรมการพยาบาลที่ทำประจำทุกครั้ง (ร้อยละ 89.0) การปลอบโยนในระหว่างที่บุตรได้รับการตรวจรักษาที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทุกครั้ง (ร้อยละ 82.8) การให้ยาทางปากแก่บุตรทุกครั้ง (ร้อยละ 79.3) และการอยู่กับบุตรในระหว่างที่บุตรได้รับการตรวจรักษาทุกครั้ง (ร้อยละ 78.6) และผู้ปกครองส่วนใหญ่ (ร้อยละ 81.4) ไม่ได้ปฏิบัติในเรื่องการเป็นผู้ทำการดูแลพิเศษที่บุตรได้รับ

1.4 การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติในการดูแลเด็กป่วยด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลมีผู้ปกครองมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.9) ได้รับแจ้งให้ทราบทุกครั้งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับแผนการรักษาของบุตร

1.5 การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติในการดูแลเด็กป่วยด้านการตัดสินใจมีผู้ปกครองประมาณ 3 ใน 5 ได้เลือกเป็นผู้อธิบายกิจกรรมการรักษาพยาบาลแก่บุตรก่อนที่บุตรจะได้รับกิจกรรมนั้นๆ และเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการตรวจและการรักษาที่บุตรได้รับทุกครั้ง (ร้อยละ 58.4 และ 60.7 ตามลำดับ) และผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้เป็นผู้เลือกบุคลากรพยาบาลที่ดูแลบุตร (ร้อยละ 94.5) เป็นผู้ตัดสินใจว่าใครควรเยี่ยมบุตร (ร้อยละ 70.3) และเลือกเป็นผู้วัดอุณหภูมิให้บุตร (ร้อยละ 69.0).

2. การมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปกครองปรารถนาจะปฏิบัติขณะรับการรักษาในโรงพยาบาล

2.1 ผู้ปกครองทั้งหมด (ร้อยละ 100) ปรารถนาที่จะปฏิบัติโดยรวมในระดับปานกลางและมาก โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่ (ร้อยละ 78.6) ปรารถนาที่จะปฏิบัติในการมีส่วนร่วมโดยรวมระดับมาก

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะมีส่วนร่วมในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูล ด้านกิจกรรมที่ทำประจำ ด้านกิจกรรมการพยาบาลในระดับมาก (ร้อยละ 91.7 85.5 และ 75.9 ตามลำดับ) โดยที่ปรารถนาจะมีส่วนร่วมในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลมากที่สุด และมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 53.2) ปรารถนาที่จะปฏิบัติในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในระดับปานกลาง

2.2 การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองปรารถนาจะปฏิบัติในการดูแลเด็กป่วยด้านกิจกรรมที่ทำประจำมีผู้ปกครองส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะอยู่กับบุตรขณะที่บุตรอยู่ในโรงพยาบาลทุกครั้ง (ร้อยละ 95.9) ให้อาหารหรือช่วยเหลือบุตรในการรับประทานอาหารทุกครั้ง (ร้อยละ 91.7) เปลี่ยนเสื้อผ้าให้บุตรหรือช่วยเหลือบุตรเปลี่ยนเสื้อผ้าทุกครั้ง (ร้อยละ 84.8) การเป็นบุคคลสำคัญที่ดูแลบุตรขณะอยู่ในโรงพยาบาลและการอาบน้ำให้บุตรหรือช่วยเหลือบุตรในการอาบน้ำทุกครั้ง (ร้อยละ 84.1) และผู้ปกครองครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 50.3) ไม่ปรารถนาที่จะเปลี่ยนผ้าปูที่นอนให้บุตร

2.3 การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองปรารถนาจะปฏิบัติในการดูแลเด็กป่วยด้านกิจกรรมการพยาบาลมีผู้ปกครองส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะไปส่งบุตรเพื่อตรวจพิเศษที่ไม่ทำในห้องพักของบุตรทุกครั้ง (ร้อยละ 95.9) การปล่อยมือในระหว่างที่บุตรได้รับการตรวจรักษาที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวดทุกครั้ง (ร้อยละ 94.5) การอยู่กับบุตรในระหว่างที่บุตรได้รับการทำกิจกรรมการพยาบาลที่ทำประจำทุกครั้ง (ร้อยละ 93.8) การอยู่กับบุตรในระหว่างที่บุตรได้รับการตรวจรักษาทุกครั้ง (ร้อยละ 86.2) การให้ยาทางปากแก่บุตรทุกครั้ง (ร้อยละ 77.2) นอกจากนี้มีผู้ปกครองมากกว่า 3 ใน 5 (ร้อยละ 64.8) ไม่ปรารถนาที่จะเป็นผู้ทำการดูแลพิเศษที่บุตรต้องได้รับ

2.4 การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองปรารถนาจะปฏิบัติด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลมีผู้ปกครองส่วนใหญ่ปรารถนาที่จะปฏิบัติทุกครั้ง ในเรื่องเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับแผนการรักษาของบุตรจะได้รับการแจ้งให้ทราบ (ร้อยละ 97.2) การได้รับการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วยของบุตรตามความเป็นจริง (ร้อยละ 93.8) การให้บุคลากรพยาบาลและพยาบาลอธิบายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลทุกอย่างที่บุตรได้รับ (ร้อยละ 92.4) และการสอบถามเกี่ยวกับการตรวจหรือการรักษาที่บุตรได้รับ (ร้อยละ 77.2)

2.5 การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองปรารถนาจะปฏิบัติด้านการตัดสินใจมีผู้ปกครองส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75.6) ปรารถนาที่จะเลือกเป็นผู้อธิบายกิจกรรมการรักษาพยาบาลแก่บุตรก่อนที่บุตรจะได้รับกิจกรรมนั้น ๆ ทุกครั้ง ประมาณ 2 ใน 3 (ร้อยละ 66.9) ปรารถนาที่จะเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการตรวจรักษาที่บุตรได้รับทุกครั้ง มากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 58.6) ปรารถนาที่จะให้บุคลากรพยาบาลขออนุญาตก่อนที่จะปลุกบุตรให้ตื่นทุกครั้ง โดยผู้ปกครอง 3 ใน 5 ไม่ปรารถนาที่จะเป็นผู้เลือกบุคลากรพยาบาลดูแลบุตร (ร้อยละ 61.4) และเลือกเป็นผู้ควบคุมหุมิให้บุตร (ร้อยละ 60.7) และมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 58.6) ไม่ปรารถนาที่จะเป็นผู้ตัดสินใจว่าใครควรเยี่ยมบุตร

3. ความแตกต่างระหว่างการมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติและปรารถนาจะขอรับการรักษานในโรงพยาบาล

3.1 การมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปฏิบัติและปรารถนาจะปฏิบัติมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยที่การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองปรารถนาจะปฏิบัติมากกว่าที่ได้ปฏิบัติทั้งโดยรวม ($Z = -10.108$) และรายด้านทั้ง 4 ด้าน ($Z = -2.938$ ถึง -9.575)

3.2 การมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปฏิบัติและปรารถนาจะปฏิบัติด้านกิจกรรมที่ทำประจำมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่องการให้อาหารหรือช่วยเหลือบุตรในการรับประทานอาหาร โดยที่การมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองปรารถนาจะปฏิบัติมากกว่าที่ได้ปฏิบัติ ($Z = -2.842$)

3.3 การมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปฏิบัติและปรารถนาจะปฏิบัติด้านกิจกรรมการพยาบาลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่องการช่วยเหลือบุตรในระหว่างที่บุตรได้รับการทำกิจกรรมการพยาบาลที่ทำประจำ เช่น การวัดอุณหภูมิ หรือความดันโลหิต หรือการตรวจร่างกาย การช่วยเหลือบุตรในระหว่างที่บุตรได้รับการตรวจรักษา เช่น การแทงเข็มให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ หรือการเจาะเลือด การปลอบโยนบุตรในระหว่างที่บุตรได้รับการตรวจรักษาที่ก่อให้เกิดความเจ็บปวด และการเป็นผู้ทำการดูแลพิเศษที่บุตรต้องได้รับ เช่น เปลี่ยนผ้าพันแผล โดยที่การมีส่วนร่วมที่ปรารถนาจะปฏิบัติมากกว่าที่ได้ปฏิบัติ ($Z = -3.951, -2.784, -3.697$ และ -5.484 ตามลำดับ)

3.4 การมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปฏิบัติและปรารถนาจะปฏิบัติด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่องการสอบถามเกี่ยวกับการตรวจหรือการรักษาที่บุตรได้รับ การให้บุคลากรทางการแพทย์และพยาบาลอธิบายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลทุกอย่างที่บุตรได้รับ การได้รับแจ้งให้ทราบเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับแผนการรักษาของบุตร และการได้รับการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับความเจ็บป่วยของบุตรตามความเป็นจริง โดยที่การมีส่วนร่วมที่ปรารถนาจะปฏิบัติมากกว่าที่ได้ปฏิบัติ ($Z = -7.636, -7.827, -6.790$ และ -6.864 ตามลำดับ)

3.5 การมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปฏิบัติและปรารถนาจะปฏิบัติด้านการตัดสินใจมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ในเรื่องการเป็นผู้เลือกบุคลากรพยาบาลที่ดูแลบุตร การให้บุคลากรพยาบาลขออนุญาตก่อนที่จะปลุกบุตรให้ตื่น การเลือกเป็นผู้อธิบายกิจกรรมการรักษายาบาลแก่บุตรก่อนที่บุตรจะได้รับกิจกรรมนั้นๆ การเป็นผู้ตัดสินใจว่า

ไครครวเชื่อมบุตร และการเลือกเป็นผู้วัดคุณทงมิให้บุตร โดยที่การมีส่วนร่วมที่ปรารถนาจะปฏิบัติมากกว่าที่ได้ปฏิบัติ ($Z = -7.061, -3.907, -3.927, -4.849$ และ -5.182 ตามลำดับ)

ข้อจำกัดในการทำวิจัย

1. การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังขณะรับการรักษาในหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 2 4 และ 5 โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ดังนั้นผลการศึกษานี้จึงนำไปใช้ได้เฉพาะในโรงพยาบาลนี้
2. วิธีการดำเนินการรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินอาจได้ข้อมูลไม่ครอบคลุม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านปฏิบัติการพยาบาล

ผลการศึกษานี้จะช่วยให้ผู้บริหารงานการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ และบุคลากรพยาบาลที่ปฏิบัติงานในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังได้ตระหนักถึงความสำคัญการมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติและปรารถนาจะปฏิบัติ ตลอดจนความแตกต่างของการมีส่วนร่วมที่ผู้ปกครองได้ปฏิบัติและปรารถนาจะปฏิบัติ โดยเฉพาะในด้านการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการตัดสินใจ ซึ่งชี้แนะว่าควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลเด็กป่วยในสองด้านนี้มากขึ้น เพื่อผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแนวการปฏิบัติการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ด้านการศึกษา

ผลการวิจัยชี้แนะว่าควรผสมผสานการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังขณะรับการรักษาในโรงพยาบาลในการเรียนการสอน เพื่อให้ศึกษานำไปใช้ในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรัง และครอบครัว

ด้านการวิจัยการพยาบาล

ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประเด็นอื่นๆ และศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรัง ขณะรับการรักษาในโรงพยาบาลในลักษณะกรณีศึกษาหรือเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้งมากขึ้น
2. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กป่วยขณะรับการรักษาในโรงพยาบาลอื่นๆ ได้แก่ โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลประจำจังหวัดและโรงพยาบาลศูนย์เป็นต้น
3. การศึกษาเชิงเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการดูแลเด็กที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรังขณะรับการรักษาในโรงพยาบาลระหว่างผู้ปกครอง และบุคลากรพยาบาลประจำหอผู้ป่วย